

LISA 2. RAKENDUSPLAAN VÄGIVALLA VÄHENDAMISE ARENGUKAVA ELLUVIIMISEKS AASTATEL 2011-2014

EESMÄRK I		LASTE VASTU TOIMEPANDUD VÄGIVALLA VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE			
1. meede		Koolikiusamise tõkestamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid**	Selgitused
1.1. "Turvalise kooli" programmi täiendamine ja elluviimine	1) Programm on täiendatud ja vastavalt tegevuskavale elluviidud.	2011	HTM	Vastavalt turvalise kooli programmi eelarvele	Haridus- ja teadusministri poolt 26.06.09 käskkirjaga nr 405 kinnitatud kolme-aastane programm turvalise kooli tagamiseks kuues valdkonnas: kiusamine, tuleohutus, liikluskasvatus, tervisekaitse, koolikohustuse täitmine, meediakasutus. Programmi raames töötatakse välja tegevusjuhised koolidele vägivaldajuhtumitega tegelemiseks ning programmi täiendatakse tegevustega, et kaardistada koolide senine kiusamisvastane tegevus ning rakendada kiusamiskäitumise vähendamiseks vägivalda ennetus- ja sekkumisprogramme (nt lepitamisprogramme).
	2) Programm perioodiks 2012–2014 on välja töötatud.	2011	HTM	HTM tegevuskulud	Turvalise kooli programm lõpeb 2011. aastal; kooliturvalisuse paremaks tagamiseks kavandatakse konkreetsed meetmed ja tegevused ka uueks perioodiks.
1.2. Alaealiste hälbiva käitumise kordusuuringu läbiviimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud/ välisvahendid 19 173 EUR (300 000 EEK)	Uuring tehti esimest korda 2006. aastal ning selles uuriti ka koolikiusamise ohvriks langemise levikut, kogemusi ja noorte hoiakuid vägivalda kasutamise suhtes. Kordusuuring annab võimaluse hinnata kiusamise levikut ja noorte hinnangutes toimunud muutusi.

2. meede	Lasteasutustes vägivalla tõkestamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid**	Selgitused
2.1. Hoolekandeaasutustes ja õpilaskoduga koolides viibivate laste vägivallaprobleemide analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2012	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja välisvahendid 9587 EUR (150 000 EEK); HTM tegevuskulud	Uuring annab ülevaate vägivalla levikust, olemusest, põhjustest ja tagajärgedest laste hoolekandeaasutustes (nt lastekodudes) ja õpilaskoduga koolides (nt erikoolides).
2.2. Juhendmaterjalide koostamine laste hoolekandeaasutuste ja õpilaskoduga koolide töötajatele	1) Juhendmaterjalid on koostatud*.	2013	SoM, HTM	SoM tegevuskulud; HTM tegevuskulud	Asutusesisesed käitumis- ja tegevusjuhised kirjeldavad, kuidas vägivallaprobleemide korral toimida ja millist abi vägivallajuhtumi korral lapsele pakkuda. Juhend kinnitatakse asjaomase asutuse juhtkonna poolt.
	2) Juhendi rakendamiseks on töötajad koolitatud*.	2013	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja välisvahendid 6391 EUR (100 000 EEK); HTM tegevuskulud	
2.3. Vägivalla ennetus- ja sekkumisprogrammide läbiviimine laste hoolekandeaasutustes ja õpilaskoduga koolides	Programmi on rakendatud vähemalt 4 laste hoolekandeaasutuses ja 4 õpilaskoduga koolis*.	2013-2014	SoM, HTM	Lasteasutuste tegevuskulud/välisvahendid	Programmi eesmärgiks on õpetada lastele näiteks ennastkehtestavat käitumist, otsuste tegemise oskusi ning suhtlemisoskusi, mida lastel igapäevaelus vaja läheb, samuti anda seksuaalkasvatusalaseid teadmisi. Enamik sellistest programmidest käsitleb nii koolikiusamise kui seksuaalse ärakasutamise ennetamist.

3. meede		Laste kaitse interneti vahendusel toimepandud vägivalda eest			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
3.1. Internetiturvalisuse programmi elluviimine	1) Teavitustegevused lastele, vanematele jt on läbi viidud ning iga aasta korraldatud interneti-turvalisuse päev.	2011-2012	Tiigrihüppe SA jt programmi partnerid	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	Eesti projekt "Targalt internetis - EE SIC" liitus Euroopa Komisjoni programmiga Safer Internet 01.09.2010. Projekt kestab 20 kuud, seda koordineerib LKL ja viib ellu koostöös partneritega nagu SoM, PPA, Tiigrihüppe SA ja MTÜ Eesti Abikeskused. Projekti eesmärgiks on laste ja lapsevanemate targem internetikasutus ning ebaseadusliku sisuga materjalide leviku piiramine internetis. Projekti raames viiakse läbi erinevaid koolitusi ja teavitustegevusi, luuakse telefoni- ja veebipõhine nõustamisvõimalus lasteabitelefoni 116 111 raames, veebipõhine vihjeliin ebaseadusliku sisuga veebilehtedest teavitamiseks ja noortepaneel.
	2) Telefonipõhine nõustamisvõimalus (<i>helpline</i>) lastele, noortele ja vanematele on loodud.	Täidetud	SoM, MTÜ Eesti Abikeskused	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	
	3) Veebipõhine teavitusliin ebaseadusliku sisuga veebilehtedest politsei teavitamiseks on loodud.	2011	LKL	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	2011. aasta jaanuarist alustab tööd LKL loodud veebikeskkond www.vihjeliin.ee , mis võimaldab ebaseaduslikku materjali (laste seksuaalne ärakasutamine, laste kaubitsemine jm) märganud internetikasutajal sellest teada anda.
	4) Loodud on noortepaneel, et suurendada noorte osalust internetiriskidega seotud diskussioonides.	Täidetud	LKL	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	2010. aasta sügisel loodi noortepaneel, kuhu kuulub 15 noort vanuses 14 – 17 aastat Eesti erinevatest piirkondadest ja kes nõustavad Eesti programmi-meeskonda eelkõige noortele mõeldud tegevuste kavandamise ja läbiviimise osas.

	5) Noortepaneeli raames on seminarikohtumised ellu viidud.	2011-2012	LKL	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	2011. aastal viiakse läbi 5 noortepaneeli seminarikohtumist.
4. meede					
Laste parem kaitse seksuaalkuritegude eest					
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid**	Selgitused
4.1. Lastega töötamisega seotud piirangute õigusliku regulatsiooni korrastamine	Piirangute laiendamist käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud.	2011	JuM (koostöös SoMi ja HTMiga)	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Tuleks analüüsida piirangute laiendamise vajalikkust kõikidele seksuaalkuritegudele, sh ka loodavatele kuriteo-koosseisudele, ning kas piirangud on piisavad hõlmamaks ka lastega töötavaid vabatahtlikke, laste hoolekandetasutuste töötajaid. Piirangute laiendamiseks vajalik mitmete JuMi, SoMi ja HTMi vastutus-alasse jäävate seaduste muutmise.
4.2. Lastega töötamisega seotud piirangute täitmise jälgimine ja nende kasuteguri hindamine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Uuringus analüüsitakse inimeste teadlikkust lastega töötamisega seotud piirangutest, kuidas piiranguid järgitakse ning millised on olnud tulemused.
4.3. Ravisüsteemi loomine täiskasvanud ja alaealistele seksuaalkurjategijatele	1) Ravijuhis koostatud ja kinnitatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud/välisvahendid 19 173 EUR (300 000 EEK)	Nimetatud tegevused on seksuaalkurjategijate ravisüsteemi rakendamise eeltingimusteks: ravijuhised sisaldavad ravi ja rehabilitatsiooni nõudeid ning on suunatud ennekõike tervishoiutöötajatele ravivajaduse hindamiseks ning ravi pakkumiseks.
	2) Ravi võimaldav eelnõu VV-sse esitatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	

	3) Vanglasüsteemis seksuaalkurjategijate rehabilitatsiooni-programmi kättesaadavus tagatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Ravi võimaldamiseks tuleb täiendada KarSi ning kompleksravi pakkumiseks tagada psühhosotsiaalse sekkumise kättesaadavus nii vanglasüsteemis kui vanglaväliselt. Nii sekkumise pakkumiseks kui ravi kohaldamiseks on vajalik ette valmistada erialaspetsialiste.
	4) Erialaspetsialistid on ravi kohaldamiseks koolitatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud/ välisvahendid aastas 63 912 EUR (1 000 000 EEK), kokku 255 647 EUR (4 000 000 EEK)	
4.4. Tõhusama järelevalvesüsteemi loomine seksuaalkurjategijate üle	1) Seksuaalkurjategijate erisusi arvestav riskihindamise instrument on vanglasüsteemis kasutusele võetud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Vanglasüsteemis kasutatava riskihindamise täiendamine, et paremini otsustada seksuaalkurjategijale tagatisvangistuse rakendamise, ennetähtaegse vabastamise vms üle.
	2) Õiguslike regulatsioonide muutmisevajadust on hinnatud.	2012	JuM	JuM tegevuskulud	Analüüsitakse, kas senised õiguslikud regulatsioonid on piisavad, et tagada seksuaalkurjategijate üle ametkondlik järelevalve.
5. meede	Vägivallakuritegude ohvriks langenud laste abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
5.1. Abivajavast lapsest teatamise kohustuse täpsustamine	1) Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	SoM	SoM tegevuskulud	Lastekaitse seaduses täpsustatakse spetsialistide ja tavakodanike abivajavast lapsest teatamise kohustust.
	2) Lastega töötavatele spetsialistidele (sh võrgustikule) on tegutsemise juhend koostatud ja kinnitatud*.	2011	SoM	SoM tegevuskulud, 6391 EUR (100 000 EEK)	Juhend annab spetsialistidele (sh abistavale võrgustikule) ülevaate, keda ja kuidas tuleb teavitada väärkoheldud lapsest, millistel juhtudel ja kuidas sekkuda ning kellega ja kuidas koostööd teha.

5.2. Lasteabitelefoni teenuse pakkumine	Telefoniteenuse pakkumiseks leping sõlmitud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud/HMN vahendid	Üle-riigilise 24 tundi kättesaadava tasuta lastabitelefoni teenuse pakkumine nii lastele kui täiskasvanutele, kuhu saab teatada abivajavast lapsest ja küsida ka nõu.
5.3. Lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitusprogrammi koostamine ja rakendamine	1) Lastega kokkupuutuvate erialade õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud baaskoolituse ja täienduskoolituste täiendamiseks*.	2012	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja 6391 EUR (100 000 EEK), HTM tegevuskulud	Analüüsitakse, kas lastekaitsetöötajate, sotsiaaltöötajate, sotsiaalpedagoogide, meedikute, koolipsühholoogide jt spetsialistide õppekavad käsitlevad piisavalt laste väärkohtlemise ja lapsohvrite abistamise ning laste õiguste teematikat.
	2) KOVi lastekaitsetöötajatele ja laste küsimustega töötavatele sotsiaal-töötajatele täienduskoolitus-programmi lähteülesanne ja programm koostatud ning piloteeritud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud/ 19173 EUR (300 000 EEK)	Lähteülesanne peaks andma ülevaate lastega töötavate spetsialistide täienduskoolitusprogrammi sisust ning millise perioodi tagant tuleks seda uuesti läbida. Täienduskoolitusprogrammis sisalduvad lisaks vägivalda teemadele ka saatjata ning kaubitsetud laste teemad (vt p 17.4.5).
	3) Täienduskoolitus-programmi on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	
5.4. Lapsohvritele üleriigilise abistamissüsteemi väljatöötamine	1) Abistamissüsteemi loomiseks on lähteülesanne koostatud, mudel välja töötatud ja seda katsetatud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESist 2013-2016)	Lähteülesanne peaks andma ülevaate, milliseid teenuseid ja mis viisil riik lapsohvritele kogu Eestis tagab. Analüüsi raames saab analüüsida ka laste vaatepunkti tänaste teenuste kättesaadavuse osas.
	2) Abistamissüsteem on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	

6. meede		Laste vastu toimepandud vägivalldajuhtumite uurimise tõhustamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
6.1. Prefektuurides laste väärkohtlemise juhtumitele spetsialiseerunud lastekaitseteenistuste loomine	Igas prefektuuris lastekaitseteenistus loodud	Täidetud	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Prefektuurides loodud lastekaitseteenistuste ülesandeks on tegeleda laste vastu toimepandud kuritegude kohtueelse uurimisega.
6.2. Virtuaalpolitsei projekti käivitamine	Projekt on katsetatud ja käivitatud.	2011	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud/ välisvahendid	Virtuaalpolitsei loomisega toetatakse laste ohutumalt interneti kasutamist, sisuliselt väljendub see politsei patrullimises kõrge riskiga veebilehtedel.
6.3. Lapsõhvrtega isikuvastastes kuritegudes menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated on igal aastal koostatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Seni pole laste vastu toime pandud kuritegude menetlemise pikkust varem jälgitud ning ennekõike tuleb kiirem menetlus tagada juhtudel, kus laps on sattunud peresisese vägivalda ohvriks.
	2) Kohtueelsetest menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud.	2011-2014	RP	RP tegevuskulud	Vastav tegevus tuleneb ka kriminaalpoliitika arengusuundadest aastani 2018 (eelnõu). Lisaks kohtueelsele menetlusele on oluline seirata ka kohtumenetluse pikkust.
6.4. Lapsesõbralike ülekuulamisvõimaluste loomine	Lastele mõeldud videosalvestusvõimalusega ülekuulamisruumid on prefektuurides loodud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Lastele mõeldud ülekuulamisruumide kasutamine ja videovahendusel ülekuulamine on üks viis, kuidas menetlust lapsesõbralikumalt läbi viia.

6.5. Alaealistega tegelevate süüteo menetlejate regulaarne koolitamine	1) Prefektuurides lastekaitse teenistuste töötajatele on koolitused läbi viidud.	2011-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud, 40 264 EUR/ välisvahendid	Alaealiste ülekuulamist käsitletud uuringus (Kask, 2009) leiti, menetlejad vajavad lisateadmisi lapse arengupsühholoogia, lapsele sobivate küsitlusmeetodite ja näidiskaasuste kohta.
	2) Kohtunikele ja alaealistele spetsialiseerunud prokuröridele on koolitused läbi viidud.	2011-2014	RK, RP	RK tegevuskulud, RP tegevuskulud	
6.6. Laste kohtlemise juhendi uuendamine ja meetodiliste materjalide ettevalmistamine lastega seotud süüteo-menetluslike toimingute (sh ülekuulamise) läbiviimiseks	Juhend koostatud ja PPA peadirektori poolt kinnitatud	Täidetud	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Uuendatud laste kohtlemise juhend kinnitati PPA peadirektori 15.06.2010. a käskkirjaga nr 265.
EESMÄRK II	ALAEALISTE VÄGIVALLA JA ÕIGUSRIKKUMISTE VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
7. meede	Kogukonnapõhine ja perekeskne riskilaste abistamine ja toetamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
7.1. KOVides varase märkamise ja sekkumise mudeli väljatöötamine ja rakendamine	1) Varase märkamise ja sekkumise mudelit on katsetatud vähemalt 6 KOVis.	Täidetud	UNICEF Eesti Fond/JuM	HMN toetus HTM ja SoM kaudu 13365 EUR/ JuM tegevuskulud	2010. a alustati kuriteoennetuse pilootprojektiga, mille eesmärgiks on välja töötada koostöömudel, kuidas tagada KOVides probleemsete perede varane märkamine ja neile abi andmine. Projekti viib läbi UNICEF Eesti Fond koostöös JuMiga, juhtrühmas osalevad ka HTM, SoM, SiM. 2010. a katsetati kuriteoennetuse pilootprojekti ja koostöömudelit 6 KOVis: Raplas, Kosel, Lihulas, Tapal, Jõhvis ja Viljandis.

	2) Varase märkamise ja sekkumise mudelit on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 24 KOVis.	2011-2014	UNICEF Eesti Fond/JuM	HMN toetus HTM kaudu 6391 EUR/ JuM tegevuskulud	Jätkatakse 2010. aastal alustatud KOVide kuriteoennetuse projektiga.
	3) Mudeli rakendamiseks on KOVidele käsiraamat välja töötatud.	Täidetud	JuM	JuM tegevuskulud	Juhis KOVidele on valminud ja kättesaadav kuriteoennetuse veebis: http://www.kuriteoennetus.ee/markajahooli .
7.2. Vanemliku vastutuse suurendamine	Analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik regulatsioon korrastatud.	2013	HTM, SoM	HTM tegevuskulud	HTM on analüüsinud, kas AMVSi vm seadusi on vaja täiendada, lisades sinna võimaluse ka vanemaid vabatahtlikult programmidesse suunata, ning valmistab vajadusel koostöös SoMi ja JuMiga ette seadusemuudatused.
7.3. Alaealistele intensiivse kogukonnapõhise sekkumisprogrammi ettevalmistamine	Programmi on katsetatud ja asutud rakendama vähemalt 6 KOVis*	2013-2014	HTM, JuM, SoM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/ välisvahendid 1 000 000 (aastas 500 000)	Eestis puudub kogukonnapõhine sekkumine lastele, kus lapse probleemidele lähenetakse individuaalselt ning samaaegselt tegeletakse aktiivselt ka perega. Teistes riikides on häid tulemusi näidanud erinevad multisüsteemsele teraapiale tuginevad programmid, mis ennekõike on suunatud tõsiste käitumisprobleemidega ja vägivaldsetele lastele, ning kus lapse ja tema perega töötatakse intensiivselt (24 tundi päevas kuni 6 kuud järjest) terve meeskond spetsialiste. Seetõttu võiks kaaluda ka Eestis mõne analoogse programmi katsetamist.
7.4. KOVides tugiisikute süsteemi rakendamine alaealistele ja noortele vanglast vabanenutele	1) Tugiisikute süsteem on käivitatud Ida- ja Lääne-Virumaal.	2011	JuM	JuM tegevuskulud, Eesti Kirikute Nõukogu 4980 EUR, välisvahendid (taotlemisel)	Justiitsministeeriumi ja Eesti Kirikute Nõukogu vahel on sõlmitud koostöökokkulepe, millega on osapooled kokku leppinud ülesannete jaotuses,

	2) Tugiisikute süsteemi on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 18 KOVis.	2012-2014	JuM	JuM tegevuskulud, välisvahendid	määratlenud tugiisikute täpsemad ülesanded, rahalised vajadused jms. EKN on nõustunud tasustama projektijuhi tööd, kelle ülesandeks on esmalt hankida välisvahendeid ja seejärel nende abil koostöös partneritega töötada välja koolituskava ja organiseerida vabatahtlikele tugiisikute koolitused, koordineerida hiljem nende tegevust. Vanglast vabanenud noorele määratakse kindel tugiisik, kes aitab tal vanglajärgselt vabadusega kohaneda. Lisaks KOVidele kaasatakse süsteemi rakendamisse ka MTÜd.
8. meede		Noorte alkoholitarbimise vähendamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
8.1. Alkoholi kahjulikku mõju käsitlevate ennetus-tegevuste läbiviimine	1) Ennetustegevused koolides toimunud.	2011-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Prefektuuride ennetusprojektid peaksid olema suunatud ka noorte alkoholitarbimise vähendamisele.
	2) Alkoholivastased kampaaniad jm teavitustegevused on toimunud.	2011-2014	MKM (MA)	MA tegevuskulud	Noortele suunatud alkoholivastaste teavitussürituste ja koolituste läbiviimine, et teadvustada noortele alkoholi kahjulikku toimet ja jobes juhtimisest tulenevaid ohte.
8.2. Alaealistele alkoholimüügi keelu tõhusamate kontrollimeetmete väljatöötamine	Kontrollimeetmed välja töötatud ja keelu täitmise üle järelevalve rakendatud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Analüüsida, kuidas alaealistele alkoholimüügi piiranguid paremini kontrollida.

8.3. Osalemine rahvusvahelises võrdlus-uuringus "Efektiivsed strateegiad alaealiste alkoholi tarbimise ennetamiseks Euroopas"	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	TÜ	TÜ/välisvahendid	Tegemist on Euroopa Komisjoni rahastatava uuringuga, milles hinnatakse Eestis alkoholi tarbimise vähendamiseks kavandatud sekkumiste tulemuslikkust.
8.4. Noortele alkoholi-probleemidega süüdimõistetutele alkoholi kahjulikku mõju ja joobes juhtimisest tulenevaid ohte käsitlevate koolituste korraldamine	Kriminaalhoolduses on joobes juhtimise eest süüdimõistetud noored suunatud liiklusohutus-programmi.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Kriminaalhoolduses rakendatakse roolijoodikutele liiklusohutusprogrammi (LOP), kuhu tuleks aktiivsemalt suunata ennekõike noori joobekeeldu rikkunud juhte.
8.5. Alkoholi-probleemidega noortele ravi ja rehabilitatsiooni kontseptsiooni väljatöötamine	Alkoholi-probleemidega noorte ravi- ja rehabilitatsioonivajadus kaardistatud ning vastav kontseptsioon välja töötatud*.	2014	SoM/TAI	SoM tegevuskulud/välisvahendid	Pakutakse välja lahendused, kuidas noorte alkoholisõltuvuse väljakujunemist ära hoida ning tagada noortele riigi poolt pakutavad ravi- ja rehabilitatsiooni-teenused (sarnaselt narkoraviga).

9. meede	Alaealiste õigusrikkumistele tõhusam reageerimine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
9.1. Noorte probleemkäitumise ennetamiseks noorte toimetuleku toetamise tegevuskava rakendamine	1) Tegevuskava on ellu viidud.	2011	HTM	HTM tegevuskulud	Tegevuskava kinnitati haridus- ja teadusministri 6.08.2009. a käskkirjaga nr 708 ja see koondab tegevusi HTMi haldusalas koolikohustuse mittetäitmise, alaealiste kuritegevuse ennetamiseks. Tegevused on suunatud käitumishäiretega noortele tavakoolides, alaealiste komisjoni saadetud noortele, erikoolides õppivatele noortele, nende vanematele ning nendega töötavatele spetsialistidele. Tegevuskavas on arvestatud ka haridus- ja teadusministri poolt 19.12.2008. a käskkirjaga nr 1570 kinnitatud kontseptsiooni "Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste koolide kontseptuaalsed alused".
	2) Uus tegevuskava aastateks 2012-2014 on välja töötatud.	2011	HTM	HTM tegevuskulud	Noorte toimetuleku toetamise tegevuskava lõpeb 2011. aastal. Noorte probleemkäitumise ennetamiseks kavandatakse konkreetseid meetmeid ja tegevused seoses käitumishäiretega tavakooli õpilaste, alaealiste komisjonide ja erikoolide teemadega ka uueks perioodiks.

9.2. Alaealiste komisjonides menetlustähtaegade regulaarne seiramine	Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2011-2014	HTM	HTM tegevuskulud	Tulenevalt kriminaalpoliitika arengusuundadest aastani 2018 peaks komisjon mõjutusvahendi määrama kahe nädalaga alates alaealise komisjoni suunamisest. 2010. a uuris HTM esmakordselt alaealiste komisjoni suunatud juhtumite menetluse pikkust. Plaanis on hakata jälgima komisjonide menetlustähtaegu ja mõjutusvahendite kohaldamiseks kulunud aega iga-aastaselt.
9.3. Alaealise komisjonide praktika hindamine	Analüüs valminud ja avalikustatud	Täidetud	HTM, JuM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Alaealiste komisjonide töö kaasajastamise eesmärgil on JuM-il valminud erikooli suunamise kohtupraktika analüüs ja HTM-il analüüsid alaealiste komisjonide menetluskiiruse, alaealiste komisjonide koosseisu ning kurikalduvuslike noorte kohtlemise poliitikate kohta.
9.4. Alaealiste komisjonide andmebaasi arendamine	1) Andmebaasi arendamisvajaduste kohta lähteülesanne koostatud.	Täidetud	HTM	HTM tegevuskulud	Alaealiste komisjonide andmebaas ei võimalda saada andmeid nt komisjoni sattunud noorte probleemkäitumise, tausta jms tegurite kohta, andme-kogumise vorming vajab täiendamist.
	2) Andmebaas täiendatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	
9.5. Alaealiste komisjonide tugiisikute süsteemi loomine	Tugiisikute süsteem loodud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Tugiisikuid on vaja selleks, et toetada alaealisele mõjutusvahendi kohaldamist.
9.6. Erikoolist lahkunud õpilaste retsidiivsuse hindamine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	Erikoolist lahkunute retsidiivsust tuleb hakata regulaarselt hindama.

9.7. Alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjades menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Laulasmaa deklaratsioonis nimetatud alaealistega seotud prioriteetide täitmiseks on justiitsminister ja siseminister kokku leppinud, et alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjade kohtueelne menetlus ei kesta üle 4 kuu. Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018 juhivad samuti tähelepanu vajadusele alaealiste kriminaalasju kiiresti menetleda.
	2) Menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud (vähem kui 4 kuuga kohtueelselt menetletud alaealiste kriminaalasjade arv iga-aastaga suurenenud).	2011-2014	RP	RP tegevuskulud	
9.8. Alaealise mõjutusvahendite seaduse kaasajastamine	Alaealise mõjutus-vahendite seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	2011. aastal alustatakse ettevalmistustega alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmiseks.
EESMÄRK III	PEREVÄGIVALLA (SH NAISTEVASTASE VÄGIVALLA) VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
10. meede	Perevägivallaalane ennetustöö				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
10.1. Õigusteadlikkuse suurendamine ning perevägivallaalane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse ainearaamatud on täiendatud ja ühiskonnaõpetuse õpetajad selle kasutamiseks koolitatud*.	2012	HTM, SoM, kodanike-ühendused	HTM tegevuskulud, SoM tegevuskulud	Uutes riiklikes õppekavades kajastatakse senisest põhjalikumalt turvalisuse, riskikäitumise jms teemasid. Ühiskonnaõpetuse õpetajatele töötatakse välja tugimaterjalid perevägivalla ja ka peresuhetest väljaspool toimuva vägivalla, sh soopõhise vägivalla ning vägivalla ohvrite abistamisvõimaluste käsitlemiseks. Tugimaterjalid puudutavad ka inimõiguste ja võrdõiguslikkuse küsimusi laiemalt.
	2) JuM hallatavate veebilehtede uuendamine	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Veebilehel www.kuriteoennetus.ee on ajakohane praktiline info perevägivalla-ohvritele abisaamise võimaluste kohta.

	3) SoM, PPA kodulehed perevägivaldalaalse infoga uuendatud.	2011-2014	SoM, PPA	SoM tegevuskulud, PPA tegevuskulud	Veebilehel on ajakohane info perevägivaldalaalse seotud uuringute, juhtumite äratundmise, abi saamise võimaluste ja ennetuse kohta. SoM jagab oma kodulehel infot ka peresuhetest väljaspool toimuva vägivalda, sh soopõhise vägivalda ja selle ärahoidmise võimaluste kohta.
	4) Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehed peresuhetealase infoga (sh abisaamise võimaluste kohta) on uuendatud.	2011-2014	HTM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	HTM kodulehel ei ole seni olnud viiteid perevägivalda ja selle ohvrite abisaamise võimaluste kohta. HTM kasutab informatsiooni edastamiseks noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehti, mis töötavad igas maakonnas ning annavad informatsiooni lähima abisaamise võimaluse kohta.
	5) Naiste varjupaikade kodulehed on pere-vägivaldalaalse infoga uuendatud; samuti on kajastatud laiemalt naistevastase vägivalda teematikat.	2011-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Veebilehtedel on ajakohane info perevägivalda ja muude naistevastase vägivalda vormidega seotud uuringute, juhtumite äratundmise, abisaamise võimaluste ja ennetuse kohta.
10.2. Riskirühmade perevägivaldalaalne teavitamine	1) Tüdrukute enesejõustamisele suunatud koolitusprogrammi on katsetatud.	Täidetud	SoM	6391 EUR (100 000 EEK)	2010. a viidi läbi kaks 4-päevast enesejõustamise pilootkoolitust eesti ja vene keelt kõnelevatele tüdrukutele. Koolituse eesmärk oli pakkuda tüdrukutele enesejõustamiseks teavet soorollide, seksuaalsuhete, naistevastase vägivalda teemadel rollimängude, grupitööde jm interaktiivse tegevuse abil.

	2) Tüdrukute enesejõustamise koolitus on läbi viidud.	2011	SoM	6391 EUR (100 000 EEK)	Koolitusejärgne analüüs näitas, et huvi ja vajadus tüdrukute enesejõustamise koolituse järgi on suur ning sellega jätkatakse ka 2011. aastal.
11. meede	Perevägivalda ohvrite abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
11.1. Perevägivalda ulatuse ja olemuse regulaarne kaardistamine	1) Ohvriuringu paarisuhtevägivalda moodul analüüsitud ja avalikustatud.	Täidetud	SoM	SoM tegevuskulud/ 3196 EUR (50 000 EEK)	2010. aastal viidi läbi Eesti Statistika-ameti ohvriuringu paarisuhtevägivalda erimooduli analüüs, mis selgitas paarisuhtevägivalda olemust ja andis suuniseid edasisteks tegevusteks paarisuhtevägivalda analüüsimisel. Uuring on kättesaadav: http://www.sm.ee/meie/uuringud-ja-analuusid/sotsiaalvaldkond.html .
	2) Perevägivalda riskide kaardistamise uuring läbi viidud ja avalikustatud.	2011	JuM	TOF projekti II makse 15 279 EUR	Uuringu käigus analüüsitakse perevägivalda põhjuseid, tagajärgi, ennetusvõimalusi, ohvriabi teenuste kvaliteeti ja vajadust täiendavate teenuste järele.
	3) Olmetapmiste teemal uuring läbi viidud ja avalikustatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Uuringus analüüsitakse kriminaal-statistikale tuginedes, kui palju tapmistest ja mõrvadest on olnud seotud eelneva peresise vägivaldaga.
	4) Igal aastal naiste varjupaikadelt ühtlustatud metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM/naiste varjupaikade tegevuskulud	Statistilisi andmeid kogutakse ohvrite üldisloomustuse saamiseks ja neile pakutavate teenuste, varjupaigas viibimise perioodi jms kohta.

	5) Välja on töötatud täpsustatud meetodika ohvriuuringu raames paarissuhtevägivalla uurimiseks.	2011	SoM	SoM tegevuskulud, 2237 EUR	Analüüsitakse turvalisuse uuringu paarisuhtevägivalla erimooduli meetodikat, ennekõike küsitlusankeedi teoreetilisi aluseid, ülesehitust ning küsimusi. Peamiseks eesmärgiks on välja selgitada, millised piirangud esinevad olemasolevas ankeedis paarissuhtevägivalla vormide ja leviku, vägivaldaga kokkupuute, ründaja ja ohvri positsiooni ning vägivalda mõjutavate tegurite analüüsimiseks. Analüüsi tulemusi kasutatakse ohvriuuringu meetodika täiendamiseks.
11.2. Protseduurireeglite väljatöötamine perevägivalla ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks	1) Protseduurireeglid välja töötatud, kinnitatud ja asjakohastes asutustes levitatud*.	2013-2014	SoM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Protseduurireeglitega määratakse kindlaks, kes millisel ajahetkel ja kuidas perevägivalla ohvrite ning vägivaldlatsejatega tegeleb, sh arvestades ohvrite erisusi ja vajadusi.
	2) PPA perevägivalla juhtumitele reageerimise juhise välja töötatud	Täidetud	PPA	PPA tegevuskulud	PPA peadirektori 17.11.2010. a käskkirjaga nr 487 kinnitati "Lähisuhtevägivalla juhtumitele reageerimise, sellega seotud infovahetuse korraldamise ja ohvriabile info edastamise kord". Dokumendiga määratakse kindlaks, kuidas perevägivalla ohvrite ning vägivaldlatsejatega tegeleda, sh arvestades ohvrite erisusi ja vajadusi ning politseinike endi turvalisust.
	3) Vägivalla ohvrite kohtlemist haiglates on analüüsitud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Eesmärgiks on analüüsida vägivalla ohvrist teatamise praktikast haiglates.

11.3. Perevägivalda ohvritele pakutavate teenuste analüüs ja arendamine	1) Tugitelefoni 1492 teenuse tagamiseks leping sõlmitud*.	2012-2014	SoM	SoM tegevuskulud, aastas 37 388 EUR (585 000 EEK), kokku 112 16 EUR (1 755 000 EEK)	Seni on naiste varjupaigad nõustanud ohvreid telefonipõhiselt kindlatel kellaaegadel; kavas on pakkuda ohvritele tasuta ööpäevaringset telefonipõhist nõustamisvõimalust. Telefoni tööd koordineerib ENVL.
	2) Naiste varjupaikade tegevuse jätkusuutlikkus on tagatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, 2011: 201 319 EUR; 2012-2014 aastas 150 148 EUR (2 349 305 EEK)	Ohvritele tagatakse varjupaigateenuse olemasolu ning psühholoogiline ja juriidiline abi.
	3) Varjupaiga- ja ohvriabi teenuse kvaliteedinõuded välja töötatud ja rahastamise korraldus analüüsitud.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vahendid täpsustatakse RES 2013-2016)	Kirjeldatakse perevägivalda ohvrite abistamise kvaliteedinõudeid kooskõlas ohvriabi ja sotsiaal-hoolekande seadusega. Samuti analüüsitakse varjupaikade rahastamise korraldust ja riigipoolse rahastamise vajadust.
	4) Analüüs on valminud ja avalikustatud*.	2013-2014	SoM	SoM tegevuskulud/välisvahendid	Uuring käsitleb ka ohvriabi, tugigruppe, varjupaikade tööd.
11.4. Perevägivalda ohvrite ja vägivaldsete tegudega töötavate spetsialistide baasväljaõppe programmide analüüsimine	Õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud baasväljaõppe-programmide täiendamiseks*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vahendid täpsustatakse RES 2013-2016)	Eesmärgiks on analüüsida, kuidas on perevägivalda temaatika kajastatud erinevate spetsialistide (ennekõike nt lastekaitse-, sotsiaaltöötajate, tervishoiutöötajate) baasväljaõppe-programmides. Kaaluda läbiviimist koos p 17.3 toodud analüüsiga.

11.5. Ohvrite ja vägivaldseteatega kokkupuutuvate spetsialistide koolitamine	1) Täienduskoolitus-vajadus on hinnatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud	Vastavalt ametkonnale kaardistada võimalikud puudujäägid, et kavandada koolitusi. Kaaluda koolitavatena õpetajaid, noorsoo-, sotsiaal-, laste hoolekande- ja meditsiinitöötajaid, politseinikke, psühholooge, kohtunikke, prokuröre.	
	2) Õpetajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, 2011: 6391 EUR, 2012-2014 aastas 12 782 EUR (200 000 EEK), taotlus esitatud RES 2013-2016	Vastavalt kaardistusele korraldada koolitused. Eesmärgiks asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine juhtumitega.	
	3) Noorsoo- ja sotsiaaltöötajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM			
	4) Lastekaitsetöötajad ja laste hoolekandeametite töötajad koolitatud*.	2011-2014	SoM			
	5) Prokurörid ja kohtunikud on koolitatud*.	2011-2014	RP ja RK koostöös SoMiga			
	6) Politseinikud on koolitatud*.	2011-2014	PPA koostöös SoMiga			2011. a koolitatakse politseinikke lähisuhtevägivalla juhise teemal.
	7) Meditsiinitöötajad on koolitatud.	2011-2014	Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Tartu Tervishoiu Kõrgkool			Tallinna- ja Tervishoiu Kõrgkoolid õpetavad oma tudengeid HEVI lähisuhte vägivalla koolitusmaterjalide baasil.

12. meede	Perevägivaldajuhtumite uurimise tõhustamine ja -ohvrite kaitse kriminaalmenetluses				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
12.1. Lepitusmenetluse rakendamise analüüs	Analüüs valminud ja avalikustatud	Täidetud	JuM	JuM tegevuskulud	Analüüsiga anti ülevaade lepitusmenetluse praktikast ja selle kohaldamisel ilmnenud kitsaskohtadest. Analüüs on kättesaadav Justiitsministeeriumi koduleheküljelt http://www.just.ee/kriminaalmenetlus .
12.2. Lähenemiskeelu regulatsioonide korrastamine	1) Analüüs valminud ja eelnõu VV-sse esitatud	Täidetud	JuM	JuM tegevuskulud	27.01.2011 võttis Riigikogu vastu KrMS muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse, millega täpsustati ajutise lähenemiskeelu põhjendatuse kontrolli küsimusi, sh ka juhtudel, kui ajutise lähenemiskeeluga on piiratud kahtlustatava või süüdistatava õigust kasutada oma eluruumi. Muudatused jõustuvad alates 01.09.2011.
	2) ELi piiriülese lähenemiskeelu otsusega on liitunud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Selle tulemusena on tagatud, et Eestis määratud lähenemiskeeld tagab ohvrile kaitse ka välisriigis viibides ja vastupidi, välisriigi kodanikule Eestis viibides.
12.2. Vägivaldse vanema hooldusõiguse piiramisvajaduse analüüs	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud; vajadusel regulatsioon korrastatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Laste hooldusõiguse küsimuse analüüsimine perevägivalda korral ja uurimistulemustest lähtuvalt vajadusel õigusliku regulatsiooni korrastamiseks seadusemuudatuse ettepanekute esitamine.

13. meede		Rehabilitatsioon vägivaldseteatega			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
13.1. Rehabilitatsiooni-programmide rakendamine vägivaldseteatega	1) On loodud ja rakendatakse programmi, kuhu saab suunata vägivaldseteategades süüdimõistetuid.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Programmid vägivaldseteatega aitavad vähendada vägivaldset käitumist.
	2) Programmid hinnatud ja vastavalt täiendatud	2014	JuM		
EESMÄRK IV		INIMKAUBANDUSE TÕKESTAMINE JA ENNETAMINE			
14. meede		Inimkaubandusala ennetustöö			
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
14.1. Laiema avalikkuse ja riskirühmade (ennekõike noored, tüdrukud) inimkaubandus-alane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse ainearaamatud on täiendatud.	2012	HTM	HTM tegevuskulud	Õpetajatele töötatakse välja täiendavad õppematerjalid inimkaubanduse teema, sh ohvrite abisaamise võimaluste käsitlemiseks.
	2) Ühiskonnaõpetuse õpetajad on koolitatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Õpetajad on saanud adekvaatset informatsiooni inimkaubanduse olemusest, teavet ennetuse, juhtumite äratundmise ja neile reageerimise kohta.
	3) Telefonipõhiseks teavitamiseks on lepingud sõlmitud.	2011-2014	SoM	Aastas 16297 EUR, kokku 65 188 EUR	Nõustamine tagatakse nii inimkaubanduse ennetamiseks kui ohvritele.

15. meede		Tööjõu ekspuaterimise ennetamine ja tuvastamine			
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
15.1. Tööorjuse ulatuse kaardistamine ja tööorjusealane teavitamine	1) Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	Täidetud	TÜ, kaastes JuMi	18 304 EUR	Tartu Ülikooli koostöös HEUNI ja Varssavi Ülikooliga viis läbi uuringu, mille raames selgitati välja sunniviilise töö ja tööjõu ärakasutamise eesmärgil viljeletava inimkaubanduse levik ja olemus.
	2) Tööorjuse ennetamiseks menetlejatele, sotsiaal-töötajatele, MTÜdele suunatud teavituse-tegevused on ellu viidud.	Täidetud	Tartu Ülikool/JuM	Uurimisprojekti eelarve	2010. aasta jooksul toimunud ümarlaudade eesmärk oli parandada asjaomaste spetsialistide teadlikkust tööorjusest, selle levikust ja põhjustest Eestis.
	3) Tööorjuse probleemistiku tutvustamiseks on infopäevad ja teavitustegevused üle Eesti läbi viidud.	2011-2014	Eesti Töötukassa/EURES	EURES tegevuskulud	Tõsta elanikkonna teadlikkust sunniviilise töö ja tööjõu ärakasutamise eesmärgil viljeletava inimkaubanduse riskide kohta ning pakkuda kasutada ainult turvalisi meetodeid välismaale tööle minemisel.
15.2. Tööjõuturu organisatsioonidega koostöö tõhustamine	Ümarlauad toimunud tööjõu organisatsioonidega (sh Tööinspeksioon, Kaubandus- ja Tööstuskoda, Tööandjate Keskkliit, Töötukassa) ning edasised koostöö-võimalused kaardistatud.	2012	JuM, SoM	JuM tegevuskulud	Ümarlauad korraldatakse koostöös SoMiga eesmärgiga harida tööandjaid tööorjuse teemadel ning saada sisend töötamist reguleerivate seaduste, töötingimuste alaste regulatsioonide täiendamiseks ning kaardistada praegune olukord ja tulevased koostöövõimalused.
15.3. Järelevalve teostamine Eesti välistööjõu töötingimuste üle	Järelevalve teostatud	2013	Tööinspeksioon	SoM tegevuskulud	Kaardistatakse praegune olukord, puudujäägid töötingimustes, et ennetada inimkaubanduse juhtumeid.

16. meede		Inimkaubanduse ohvrite abistamisvõimaluste arendamine			
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
16.1. Inimkaubanduse ohvrite ja prostitutsiooni kaasatud naiste vajaduste hindamine	Uurimus on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2013	SoM	Välisvahendid EK-It 12 782 EUR	Kannatanute profiilist parema ülevaate saamine võimaldab täpsustada inimkaubanduse ulatust ühiskonnas ja hinnata rehabilitatsioonitegevuse mõju ning anda suuniseid edaspidiseks.
16.2. Prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud naistele varjupaiga- ja rehabilitatsiooni-teenuse pakkumine	Rehabilitatsiooni- ja varjupaigateenus on rahastatud*.	2011-2014	SoM	2011: 111 845 EUR; 2012-2014 aastas 172 561 EUR, kokku 517 683 EUR	Tagatakse ohvrite turvalisus (sh vajadusel varjupaigas viibimine) ning karjäärinõustamine, psühholoogiline ja juriidiline abi.
16.3. Inimkaubanduse ohvrite rehabilitatsiooniprogrammi tulemuslikkuse hindamine	Programmi analüüs tehtud, sh klientide programmiga rahulolu hinnatud, analüüs avalikustatud.	2013	SoM	15 978 EUR	Inimkaubanduse ohvritele ja prostitutsiooni kaasatud naistele suunatud programmi tegevusteks on ohvrite nõustamine (sh juriidiline, tervisealane, karjäärialane, psühholoogiline), varju-paigateenuse osutamine ning muud toimetulekut toetavad teenused. Analüüsi raames antakse programmi tulemuslikkuse kohta hinnang ning uuritakse klientide tagasisidet programmi raames saadud teenuste kohta.
16.4. Eestis ning välisriikides Eesti esindustes kodanike, sh ohvrite teavitamine konsulaar-teenustest ja konsulaarabi saamise võimalustest	Eestikeelsed voldikud koostatud ja jagatud.	2011-2014	VäM	VäM tegevuskulud	Kodanikud, sh ohvrid on saanud eestikeelset infot konsulaarabi saamise võimaluste kohta.

16.5. Varjupaikadelt ohvrite ja neile teenuste osutamise kohta andmete kogumine	Igal aastal varjupaikadelt ühtlustatud metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud	Koondatavate statistiliste andmete täiendamine, et saada ohvrite profiilist ja neile osutatud teenustest parem ülevaade.
16.6. Saatjata alaealiste ja kaubitsetud laste tuvastamine ja abistamine	1) Saatjata alaealiste piiriületuste, abistamise ning tuvastamise analüüs läbi viidud ja seminarid korraldatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud, 240 EUR	Saatjata ja kaubitsetud alaealiste tuvastamiseks ja abistamiseks on igal ametkonnal väljakujunenud oma praktika. Kokkulepitud juhised ei ole praktikas piisavalt rakendunud ning eri ametkondade osas on vaja täiendada protseduureegleid, kuna puudub konkreetne protsessi kirjeldus ning info liikumine ning tööjaotus ametkondade vahel. Analüüsiga tuuakse välja kitsas-kohad ja planeeritakse sekkumised, et tuvastada ja abistada saatjata ja kaubitsetud alaealisi ning tõhustada piiriületuste kontrolli; läbi viiakse ka spetsialistide seminarid.
	2) Juhised välja töötatud ja kinnitatud.	2012	SoM	SoM tegevuskulud	
	3) Saatjata ja kaubitsetud laste ning laste piiriületuse alane seminar on toimunud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud, 6391 EUR (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Erinevate asjaomaste spetsialistide kogemuste vahetamine, ühistes suundades kokkuleppele jõudmine.
17. meede	Inimkaubanduse juhtumite uurimise tõhustamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
17.1. Rahvusvahelise inimkaubandusalase koostöö tõhustamine	COPSAT koostööprojekt ellu viidud, sh uurimisrühma töömeetodite käsiraamat välja töötatud.	2012	PPA	PPA tegevuskulud/välisvahendid EK-ilt	Koostööprojekt Rootsiga inimkaubanduse juhtumite paremaks menetlemiseks (koostöö politseinike, sotsiaaltöötajate ja MTÜde vahel).

17.2. Inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhendi täiendamine	Protseduurireeglid, sh arvestades alaealiste erisusi, koostatud ja juhisesse lisatud ning kinnitatud.	2012	SoM, VäM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Protseduurireeglitega määratakse kindlaks, kes, millal ja kuidas inim-kaubanduse ohvritega tegeleb ning kuidas toimub koostöö MTÜde ja ohvriabi-organisatsioonidega. Protseduurireeglid töötatakse välja koostöös MTÜdega. Juhendid kinnitatakse asjaomase asutuse poolt.
17.3. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide baasväljaõppe programmi analüüsimine	Õppekavade analüüs tehtud ja esitatud ettepanekud baaskoolituse täiendamiseks*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Eesmärgiks on analüüsida nt lastekaitse-, sotsiaaltöötajate õppekavasid, neid täiendada ning sel viisil tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
17.4. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide täienduskoolitamine	1) Naiste turvakodude, rehabilitatsioonikeskuste ja varjupaikade töötajad ja uued koolitajad on koolitatud.	2011-2014	SoM	2011-2014: kokku 51 129,20 EURi; 12 782,3 EURi aastas	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	2) Konsulaarametnikud on koolitatud.	2011-2014	VäM	VäM tegevuskulud	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	3) Politseinikud, piirivalve- ja migratsiooniametnikud ning prokurörid ja kohtunikud on koolitatud.	2011-2014	RP, RK, PPA	RP, RK, PPA tegevuskulud	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.

	4) Saatjata ja kaubitsetud laste tuvastamise ning abistamise teemadel on lastekaitse- ja laste hoolekandeesutuste töötajad koolitatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulu/lisaraha	Eesmärgiks asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine juhtumitega.
17.5. Inimkaubandusalase koolitusprogrammi koostamine, uute koolitajate koolitamine, koolitajate andmebaasi loomine	Koolitusprogramm koostatud ja koolitajate andmebaas valminud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud	Koostöös kodanikeühendustega toimub koolitusvaldkonna süstematiseerimine.
17.6. Seksuaalteenuste ostmise õigusliku käsitluse analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	JuM	JuM tegevuskulud	2008. a viis SoM koos VäMi ja JuMiga läbi analüüsi välisriikide inim-kaubandusvastaste meetmete, sh ka seksuaalteenuste ostmise kriminaliseerimise ja nende mõju kohta; nüüd tuleks analüüsida, millised on Eesti kontekstis seksioistu sanktsioneerimise poolt ja vastuargumendid.

ARENGUKAVA TÕHUS ELLUVIIMINE

18. meede

Koostöövõrgustike loomine ja arendamine

Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
18.1. Riiklike koostöövõrgustike loomine	Loodud on koostöövõrgustikud arengukavas käsitletavate teemade kaupa ja aastas on toimunud vähemalt kaks võrgustiku kohtumist.	2011-2014	JuM	Võrgustikus osalevate asutuste tegevuskulud	Tegemist on arengukava elluviimist toetava meetmega. Koostöövõrgustikes osalevad nii avaliku sektori kui MTÜde esindajad. Koostöövõrgustikud moodustatakse selleks, et parandada arengukava rakendavate asutuste vahel infovahetust ja koostööd. Võrgustikes analüüsitakse arengukava tegevuste jätkusuutlikkust, eesmärgipärasust, kvaliteeti ning antakse sisend arengukava täiendamiseks.

* - tegevus viiakse rakendusplaanis toodud mahus ellu välisvahenditest toetuse saamise korral või kui eraldatakse vajaminev summa eelarvesse.

** - sulgudes on summad Eesti kroonides

Kasutatud lühendid:

AMVS	Alaealise mõjutusvahendite seadus
EK	Euroopa Komisjon
EKN	Eesti Kirikute Nõukogu
ENVL	Eesti Naiste Varjupaikade Liit
HMN	Hasartmängumaksu Nõukogu
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
JuM	Justiitsministeerium
KarS	Karistusseadustik
KrMS	Kriminaalmenetluse seadustik
LKL	Lastekaitse Liit
MA	Maanteeamet
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MST	Multisüsteemne teraapia
PPA	Politsei- ja Piirivalveamet
RES	Riigieelarve strateegia
RK	Riigikohus
RP	Riigiprokuratuur
SiM	Siseministeerium
SoM	Sotsiaalministeerium
TAI	Tervise Arengu Instituut
TÜ	Tartu Ülikool